

ကညီနံင်ထီင်သိ သလှလါထီင် (၁) သိ

ကညီနံင်ထီင်သိ ကဲထီင်အဂုဂ်

လၢပျၢပျၢန့ၣ် ပျၢကလုာ်တဖၣ် လၢအကလုာ်ဒၣ်ဝဲစုာ် စုာ်ဃုထံာ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်လီၤလၢအဂုၤလၢ တၢ်အိၣ်ဆိးဖံးအိၣ်မၤအိၣ် လီၤကျဲးဒီး သုးအသး သျှာ်ထီၣ်ဆိလီၤအသး တဆိဘၣ်တဆိ န့ၣ်လီၤ ဖဲလၢ တၢ်ဟံပနီၣ် န့ၣ်သီတဖၣ် တအိၣ်ဒံးဘၣ်အဆၢ ကတီၢ်န့ၣ် ပျၢကလုာ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကွၢ်ဝဲဒၣ်လၢ ခိၣ်ဃၢန့ၣ်ဆၢ တၢ်မဲတၢ်မါ၊ မူခိၣ်ကလံာ်သိၣ်ဂီၤ ဖိဇးမံးဇိး မုၢ်ဇးလါဇိး ဒီး တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဝံၤ နီၤဖးဝဲဒၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ

ကညီကလုာ်စုာ်ကိး ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် ဘၣ်တကတီၢ်ဒီး ဟံပနီၣ်ဝဲ န့ၣ်တဖၣ် ဒီး ယုာ်န့ၣ်ဝဲ လါအမံး မုၢ်နံၤအမံး န့ၣ်လီၤ ကညီကလုာ် လါအခိၣ်ထံးတလါန့ၣ် ယုာ် န့ၣ်ဝဲအမံးလၢ ကညီစီၤကျိၣ် (သလှ) ဒီး မုၢ်မုၢ်လၢ ကညီပျိၣ် ကျိၣ်န့ၣ် ကိးဝဲလၢ (ထဲခိၣ်ဖိ) န့ၣ်လီၤ ဖဲလၢ န့ၣ်တနံာ်အခိၣ် ထံးတလါန့ၣ် ညီန့ၣ်တၢ်မၤဝဲ ဘျၢာ်ဇးပွဲဇးတဖၣ်၊ တၢ်လုာ်ထီၣ်ဟံ ထီၣ်တၢ်၊ တၢ်ဘျၢာ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်ပျၢသျှာ်ခုးသးပျၢ ဒီး တၢ်မၤဝဲ တၢ် ပံာ်ခိၣ်လုာ်ထံ န့ၣ်လီၤ

ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဃုာ်ကျဲးစး ဒိးထိးတၢ်ကပၣ် ပနီၣ်ကညီနံင်ထီင်သိ အမ့ၢ်နံၤကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်

ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် ဒိးထိးကညီကလုာ်ကဒီးန့ၣ် ဘၣ်ဝဲ စံာ်စီၤန့ၣ်မုၢ်နံၤတနံၤအဂီၢ် အဆိကတၢ် ဆၢထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဟံပနီၣ်န့ၣ် "ကညီဒိကလုာ်မုၢ်နံၤ" န့ၣ်လီၤ ဘၣ်ဆၢ အဲ ကလံးပဒိၣ်တတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ် ဒီး ဆၢန့ၣ်ကဒါဝဲဒၣ်လၢ မုၢ်နံၤ အံၤအလီၤ န့ၣ် မဲတၢ်ကဆၢန့ၣ်မုၢ်နံၤလၢ အဂၤတခါခါန့ၣ်လီၤ

ဆုာ်တနံၤလူၤနံၤ ကတီၢ်လီၤဝဲဒၣ်တၢ်လၢ ကွဲၤလုၤလီၤသနတဖၣ် န့ၣ်လီၤ ဖဲ ၁၉၃၈ နံာ်န့ၣ် ဒိး သးပျၢဖိလုတု အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါ မၤနီၣ်မၤဃါ ကညီနံာ်လါအသိး ဖဲ ၁၉၃၈ နံာ် လါဒိၣ်စ့ဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤန့ၣ် ကညီနံာ်လဲၤတရံးတနံာ်ပျၢထီၣ်ဒီး တၢ်မၤလၢ ကပိၤကဒီးဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီအမ့ၢ် န့ၣ်လီၤ ဖဲန့ၣ် ကညီက လုာ်ခိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီ ၅ ဂၤ လၢအမ့ၢ် စီၤစၢစံာ်ဖိ၊ မါရွၢဘၢၣ်၊ မါလုာ် ဖုၤ၊ စီၤစ့ၣ်ဒနံၤလူၤနံၤ ဒီး စီၤဖုၤသၢ တဖၣ် ဆၢဟ့ၣ်ဝဲလံာ်ဟ့ၣ် ယုာ်တဖၣ် စုာ်စုာ်န့ၣ်လီၤ (တၢ်ဆၢန့ၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ယုာ်တဖၣ်အမ့ၢ် နံၤမုၢ်သီန့ၣ် ဒိးသးပျၢဖိလုတု အလံာ်နံာ်လံာ်လါအသိး ၁၉၃၈ နံာ်န့ၣ် ကညီနံာ်ထီၣ်သီ အိၣ်ဝဲ ၂ ဘျီအဃိ ၂၁.၁၂.၃၈ နံာ်န့ၣ် တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤအီၤလၢ ၂၁.၁၂.၃၉ နံာ်). မုၢ်ဒိန့ၣ်ဘၣ်ဆၢ မုၢ်မ ဆါတနံၤအံၤ ကညီဒိတကလုာ် တူၢ်လိာ်ဝဲဒိး သရၣ်မိလိဃုသ့ၣ် ညါဒီးဆၢန့ၣ်ဝဲလၢ ကညီနံာ်ထီၣ်သီအမ့ၢ်နံၤန့ၣ် မုၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲ သ လုၤလါထီၣ် ၁ သီ အနံၤန့ၣ်လီၤ

ဒိးထိး တၢ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် ကညီနံာ်ထီၣ်သီအမ့ၢ်နံၤ လၢ ကီၢ်ပဒိၣ်ဟံပနီၣ်ဝဲ ကသ့အဂီၢ် ကညီဘျီဒိၣ်လံာ် ဘျီခိၣ်ခၢၣ် စး ၁၂ ဂၤ လၢအဆဲးလီၤမံၤ ဒီး ဃုထီၣ်ဝဲတဖၣ် အမံးအိၣ်ဖျါ ဒိးလံာ်အသိးန့ၣ်လီၤ

- ၁. စီၤကီၢ်စၢၣ်ဒိၣ်ဖိမု (တီအူ, မေတ္တာမြဟ့စီၣ်ရံ, ကညီစီၤ)
- ၂. စီၤဆုာ်ဒနံၤလူၤနံၤ (ပသံာ်-ကလံာ်ထံး, ခရံာ်ဖိ, ကညီစီၤ)
- ၃. မါဘခဲ (ပသံာ်-ကလံာ်ထံး, ခရံာ်ဖိ, ကညီပျိၣ်)
- ၄. စီၤသၢဖုၤ (ဒွီမ့ၢ်-မုၢ်န့ၣ်, ခရံာ်ဖိ, ကညီစီၤ)
- ၅. မါကအု (ဒွီမ့ၢ်-မုၢ်ထီၣ်, ဘူးဒး, ကညီပျိၣ်)
- ၆. စီၤမ့ၢ်သ့ (ဟ့ၣ်သတး, ဘူးဒး, ကညီစီၤ)
- ၇. မါထီၣ်ခါ (မအူပုၤ-ကလံာ်ထံး, ဘူးဒး, ကညီပျိၣ်)
- ၈. မါရွၢညိၣ် (မအူပုၤ-ကလံာ်ထံး, ဘူးဒး, ကညီပျိၣ်)
- ၉. စီၤသၢဒွ (သထူာ်-ကလံာ်ထံး, ဘူးဒး, ကညီစီၤ)
- ၁၀. အူလုာ်ဖုၤ (သထူာ်-ကလံာ်ထံး, ဘူးဒး, ပအိၣ်)

ကညီကလုာ်ခိာ်နာ်တဖာ် တာ်ပိာ်တဲသကိးဝဲ စံာ်စီနာ်မုာ်နံၤ တဖာ်လၢကညီကလုာ်အဂီၢ် ဒီး လၢခဲတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢ တာ်ကဆၢန့ၢ် ကညီနံာ်ထီၣ်သီ အမုာ်နံၤန့ၢ်လီၤ။

ဖဲန့ၢ်အဆၢကတီၢ် ကညီဖိတဖာ် မၤလၢကပီၤဝဲကညီနံာ်ထီၣ်သီန့ၢ် ပထံာ်ဘၣ်လၢ မုာ်နံၤမုာ်သီ ဒီး လၢ တာ်ဆၢကတီၢ်တဖာ် တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်န့ၢ်လီၤ။ ခိဖျိတၢ်မၤလၢကပီၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ လၢမုာ်နံၤလီၤဆီလိာ်သး တဖာ်အပိာ် ကညီကလုာ်ကဒဲကဒဲအဘၣ်စၢၤ မၤဘၣ်ဒိဝဲတာ်ဃုာ်တဖာ် သးဒီး ကညီဒိကလုာ်ကရၢ ပှၤတီခိာ်ရိာ်မဲတာ် ကညီကလုာ်ခိာ်နာ်တဖာ် ဒ်သိးတာ်မၤလၢကပီၤ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ လၢတနံၤဃီ တလၢဃီကသ့အဂီၢ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါလၢကညီကလုာ်ခိာ်နာ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤဘၣ်ထွဲတဘျီစုာ်စုာ်, ကညီကလုာ်ဘျီဒိာ်ခါန့ၢ်တဖာ် လၢတာ်ကဃုာ်ညါဝဲ တာ်မၤလၢကပီၤကညီနံာ်ထီၣ်သီ လၢလီၤကဝီၤတတီၤစုာ်စုာ်န့ၢ် အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲာ် ဒီး လၢမနုၤအပိာ်လဲာ် လီၤတာ်လီၤဆဲးဝဲ တာ်ကကွၢ်ဟံာ်ဖျါထီၣ်က့ၤဆူ ဒိကလုာ် အလီၢ်ခါသးန့ၢ်လီၤ။

ကညီဖိလၢကစၢ်ခိာ်ကလိကျါတဖာ် ဖဲအမၤမုာ်မၤဝဲဝဲဝဲ အဆၢကတီၢ်န့ၢ် ညီန့ၢ်မၤဝဲ တာ်ထၢတာ်ဃံအမုး ဝဲအလီၢ်ခဲရဲာ်ကျဲမၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ အမုးန့ၢ်လီၤ။ ကညီပှၤစုာ်နာ်ဘူးဒးတာ်ဘါတဖာ် မၤလၢကပီၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီအမုး ဒ်ပှၤပယီၤဖိ စုာ်နာ်ဘူးဒးတာ်ဘါတဖာ် မၤလၢကပီၤဝဲ တါလါ (သက့ၤ) ဝဲ လါထီၣ် ဝဲ သီအနံၤန့ၢ်လီၤ။ ကညီပှၤစုာ်နာ်လဲကဲ တာ်ဘျီတာ်ဘါတဖာ် မၤလၢကပီၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ ဖဲ ပယီၤလါ (သီတင်းကျွတ်လ) အလါဖဲမုာ်ဘျီနံၤတနံၤန့ၢ်လီၤ။ ကညီပှၤစုာ်နာ်ခါရဲာ်တာ်ဘျီတာ်ဘါတဖာ် မၤလၢကပီၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ ဒ်ဟီၣ်ခိာ်ဒိဖျါန့ၢ် ခါရဲာ်နံာ်ထီၣ်သီအသိး ဖဲလါယနုၤအါရံၤ ဝဲ သီအနံၤန့ၢ်လီၤ။ ကညီပှၤစုာ်နာ် (မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ်) တာ်ဘါတဖာ် ဒီး ကီၢ်ကီၢ်တဲာ် ကညီကလုာ်တဖာ်မၤလၢ

ကပီၤဝဲ ကညီနံာ်ထီၣ်သီ ဖဲ ပယီၤလါ (ပြာသို) လါထီၣ် ဝဲ သီအနံၤန့ၢ်လီၤ။

ဒ်သိးတာ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် စံာ်စီနာ်ကညီနံာ်ထီၣ်သီအမုာ်နံၤ ကသ့အဂီၢ် အဆိကတၢ် ဘျီဒိာ်လၢ ကဘၣ်ဆၢန့ၢ်ဝဲဒၣ်အပိာ် ကညီဘျီဒိာ်ခါန့ၢ် ၁၅ ဂၤအကျါ ပှၤပယီၤလီၢ်ဆုာ်နီၤ ခဲဂၤတဂၤ လၢအမုာ် စီၤကီၢ်စၢ်ဒံာ်ဖိမု ဟံးမူဒါဒီးဟံးပနီၣ်ဝဲ တာ်ဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ။ ဖဲန့ၢ်အဆၢကတီၢ် စီၤကီၢ်စၢ်ဒံာ်ဖိမု ကိးထံာ်လိာ်ဝဲ တီအူဝုာ်ပှၤ ကညီသ့ကသးပှၤတဖာ် ဝဲ ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါဆူ သရၣ်မိလိ အစုပူန့ၢ်လီၤ။ သရၣ်မိလိ ဃုာ်ညါဝဲ ကညီအနံာ်အလါအိာ်ထဲလဲာ်၊ ကညီနံာ်ထီၣ်သီန့ၢ် တာ်မၤအီၤလၢ နံၤသီလါ မနုၤတဖာ်လဲာ် ဝဲ ဟံးဖျါထီၣ်ကဒါက့ၤဝဲတာ်အစၢၤလၢ အထံာ်န့ၢ်ဝဲတဖာ်န့ၢ်လီၤ။

တၢ်ဃုထၢပဝ်ပနီၣ် ကညီနံာ်ထီၣ်သီ အမုာ်နံၤ

ဒ်ကီၢ်မုာ်ထီၣ် တာ်စံာ်စီၤတဲစီၤသရၣ်ဖးဒိာ် ၂ ဂၤလၢအမုာ် (G. H.Luce) ဒီး (G.E.Harvey) တဖာ် အတာ်ဃုသ့ညါဒီးတာ်မၤနီၣ်မၤဃါအသိး, ဒီး ဦးဖိုးကျား လၢအမုာ်က့ၢ်သ့မူဒါခိာ်ကွဲးဝဲ ကီၢ်ပယီၤတာ်စံာ်စီၤတဲစီၤလဲာ်အသိး ကညီတကလုာ်အံၤ ဟဲန့ၢ်လီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပူၤအဆိကတၢ်တဘျီဖဲတချုးခါရံာ်နံာ် (ချ.န) ၇၃၉ နံာ်အဂ့ၢ်သ့ညါဘၣ်န့ၢ်လီၤ။ လၢတာ်န့ၢ်အပိာ် သရၣ်မိလိ ဆၢန့ၢ်ဝဲလၢ တာ်ကစးထီၣ်ကံာ် ကညီနံာ်ဖဲ ကညီဟဲန့ၢ်လီၤဆူ ကီၢ်ပယီၤပူၤအနံာ်န့ၢ်လီၤ။ တာ်ဆၢန့ၢ်အံၤ တာ်စးထီၣ်ဆၢန့ၢ်အီၤဖဲ ခါရံာ်နံာ် ၁၉၃၆ နံာ်အပိာ် ကညီကလုာ်ဟဲန့ၢ်တ့ၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤအပူၤ အိာ်တ့ၢ်လဲာ် အနံာ် ၂၆၀၀ ဘျီလဲာ်န့ၢ်လီၤ။ ဝုာ်တီအူ ကညီပှၤသ့ကသးပှၤတဖာ် တူၢ်လိာ်ဟံးပနီၣ်ဝဲလၢ သလ့ၤလါထီၣ် ဝဲ သီ သးဒီး တာ်ဆၢန့ၢ်လၢ ဘျီဒိာ်လၢ ကဆၢန့ၢ်ဝဲ (Bill) န့ၢ် စီၤကီၢ်စၢ်ဒံာ်ဖိမု ဆဲးလီၤမံၤဒီး တာ်ဆၢထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ။ ဖဲ ၁၉၃၇ နံာ်လါအီၤကူး ၂၃ သီအနံၤ တာ်မၤဝဲ ဘျီဒိာ်လၢတာ်အိာ်ဖျိာ်အတာ်ကွဲးနီၣ်အပူၤန့ၢ် တာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲဒၣ်လၢ တာ်ဆၢန့ၢ်အံၤ (Presented) လဲာ်န့ၢ်လီၤ။

ဘၣ်ထွဲဒီးတာ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၢ် ဘျီဒိာ်ထး အပူၤ သရၣ်စၢၤဘီဆဲးတီခိာ်ရိာ်မဲဝဲဒီး တာ်ပိာ်ကျဲလိာ်သကိးဒီး ကိတိာ် စီၤသၤဖှၢဝဲ တီၣ်ထီၣ်ဟံးဖျါဝဲဒၣ်ဆူ ဒိာ်ကထာ်ဘမိာ် အပဒိာ်အအိာ်န့ၢ်လီၤ။ ကီၢ်ပဒိာ်အာ်လီၤတူၢ်လိာ်ထွဲအပိာ် (abinet Executive Power) တာ်ဆၢထီၣ်အီၤဆူ စီၤပၤအအိာ် ဒီး စီၤပၤအာ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲအပိာ် တာ်ထုးထီၣ်ဝဲ (Negotiable Instrument Act) ဒီး တာ်ဟံးပနီၣ်ဝဲဒ်အမုာ် နံၤသဘျီလၢထံကီၢ်ဒိတဘျီန့ၢ်လီၤ။ ကီၢ်ပဒိာ်အတာ်ဟံးပနီၣ် နံၤသဘျီအဆိကတၢ်တနံၤန့ၢ် မုာ်ဝဲဒၣ်ဖဲ ၁၉၄၈ နံာ် လါယနုၤအါရံၤ ဝဲ သီ (၁၂၉၉ နံာ် ပြာသို လါထီၣ် ဝဲ သီ) အနံၤန့ၢ်လီၤ။ ဖဲမုာ်နံၤအဝဲန့ၢ် စီၤ

အမှတ်ပြုရုံးပိတ်ရက်အဖြစ် ရရှိခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ပထမဦးဆုံး အသိအမှတ်ပြု ရုံးပိတ်ရက်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက် (၁၂၉၉ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက်) နေ့ဖြစ်ပြီး ၎င်းနေ့တွင် ဝတ်လုံတော်ရ စောဆစ်ဒနီလူနီက အသံလွှင့်မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ထွက်လာသည့် "သာပွားဖိုး လင်းတင်း" ပြုစုရေးဆွဲသည့် ကရင်အမျိုးသား ပြက္ခဒိန်အရတစ် နှစ်ပြည့်မြောက်၍ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ၅ ဦးဖြစ်ကြသော စောစံစိဖိုး၊ မန်းရွှေဘ၊ မန်းလှဖေ၊ စောဆစ်ဒနီလူနီ နှင့် စောဖေသာ တို့က သြဝါဒသဝဏ်လွှာပေးပို့ခဲ့သည်။ (သဝဏ်လွှာပေးပို့သည့် နေ့စွဲမှာ သာပွားဖိုးလင်းတင်း၏ ပြက္ခဒိန်အရ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် နှစ်ကြိမ်ကျရောက်နေခြင်းကြောင့် ရက်အမှန် (၂၁.၁၂.၃၈) အစား (၂၁.၁၂.၃၉) ဟူ၍ ဖြစ်နေကြောင်း သတိပြုအပ်၏။) မည်သို့ပင်ဆိုစေ ယနေ့ ကရင်အမျိုးသားထု တစ်ရပ်လုံး၏ သရာဇိုးလို ၏ ရှာဖွေချမှတ်ပေးခဲ့သည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ဖြစ်သော "သလေ" လဆန်း ၁ ရက် (သို့မဟုတ်) "ထိုင်ခေါက်ဖိုး" လဆန်း ၁ ရက်ကိုသာ ဆက်လက်အတည်ပြု လက်ခံနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အစိုးရအသိအမှတ်ပြု ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ ရရှိရေးအတွက် လက်မှတ်ရေးထိုး တောင်းဆိုခဲ့ကြသော ကရင်အမျိုးသား အောက်လွတ်တော် အမတ် (၁၂) ဦး၏ အည်စာရင်းမှာ.....

- ၁။ စောရွှန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း (တောင်ငူ၊ မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ်၊ စကောကရင်)
- ၂။ စောဆစ်ဒနီလူနီ (ပုသိမ်တောင်ပိုင်း၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
- ၃။ မန်းဘခိုင် (ပုသိမ်မြောက်ပိုင်း၊ ခရစ်ယာန်၊ ပိုးကရင်)
- ၄။ စောဖေသာ (မြောင်းမြအနောက်၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
- ၅။ မန်းကံအေး (မြောင်းမြအရှေ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
- ၆။ စောမြတ်သိန်း (ဟင်္သာတ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စကောကရင်)

ကောအိန်ယု ပညာပေးရေးနှင့်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည့်

- ၇။ မန်းထွန်းခင် (မအူပင်မြောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
  - ၈။ မန်းရွှေညွန့် (မအူပင်တောင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
  - ၉။ စောသာဒွေး (သထုံမြောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စကောကရင်)
  - ၁၀။ ဦးလှဖေ (သထုံတောင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပအိုဝ်)
  - ၁၁။ ဦးဖိုးမျှင် (ကျိုက္ခမိအရှေ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပအိုဝ်)
  - ၁၂။ စောဖိုးချစ် (ကျိုက္ခမိအနောက်၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
- ပူးပေါင်းကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ကရင်အမျိုးသား အထက်လွတ်တော်အမတ် (၃) ဦး၏ အမည်စာရင်းမှာ
- ၁။ စောစံစိဖိုး (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
  - ၂။ မန်းရွှေဘ (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ ပိုးကရင်)
  - ၃။ သရာစံတော် (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)

ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ ပြုသိုလဆန်း(၁)ရက်နေ့

ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

လူမျိုးအသီးသီးတို့သည် ရှေးပေဝသင်္ဂဟပင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ လူမျိုးအလိုက် ရေကြည်ရာမြက်နုရာဆိုသလို အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ မိမိတို့ ခုနှစ်သက္ကရာဇ် သေသေချာချာ မရှိသေးချိန်တွင် တောတောင်သဘာဝ၊ ရေမြေရာသီဥတု၊ သစ်ပင်ပန်းမန်၊ နေလ၊ နက္ခတ်တို့ကို လေ့လာမှတ်သား၍ အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားတို့ ခွဲခြားသိမြင်ကြပါသည်။

ကရင်လူမျိုးတို့သည်လည်း အချိန်အကန့်အသတ်ကို ကြည့်ပြီး တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ် ဟုသတ်မှတ်ကာ အမည်နာမပေးကြပါသည်။ မိမိတို့၏ ပထမလကို စကောကရင်ဖြင့် "သလေ"၊ ပိုးကရင်ဖြင့် "ထိုင်ခေါက်ဖိုး" ဟုခေါ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ တစ်နှစ်ဆန်းလျှင် မိမိတို့လေ့ထုံးစံအရ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊ ယစ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ လူကြီးသူမများအား ကန်တော့ခြင်းနှင့် ရေချိုးခေါင်းလျှော်ခြင်း တို့ကိုလည်း ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်များ ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ဖြစ်ပေါ်လာရန် ကြိုးပမ်းခြင်း

ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး၏ သမိုင်းဝေနေ့ ရရှိရန်အတွက် ပထမတွင် ကရင်အမျိုးသားနေ့ (Karen National Day) အဖြစ်တင်သွင်းတောင်းဆိုချက်ကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက လက်ခံခွင့်ပြုခြင်းမရှိဘဲ အဆိုပါနေ့အစား အခြားနေ့တစ်နေ့ကို ဆက်လက်ထပ်မံတင်သွင်းပါရန် ပြန်လည်အဆိုပြုခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများက သမိုင်းဝေနေ့အတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့ကြရာတွင် "ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့" (Karen New Year Day) ကို တောင်းဆို

တင်သွင်းရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

ထိုအချိန်၌ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် နှစ်သစ်ကူး နှင့် ပတ်သက်၍ ကျင်းပခဲ့ကြသော နေ့၊ ရက်၊ လများသည် ဒေသ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူညီမှုမရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုသို့နေ့ ရက်အမျိုးမျိုး သတ်မှတ်ပြီး ကွဲကွဲပြားပြား ကျင်းပခြင်းကြောင့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများလည်း ရှိနေကြသည့်အပေါ် (Karen National Association-KNA) ကရင်အမျိုးသားအသင်းကြီးကို ဦးဆောင်သည့် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်များသည် ကရင် နှစ်သစ်ကူးနေ့ တစ်နေ့တည်းဖြစ်ရေးကို ရည်ရွယ်ပြီး ကရင်လူ မျိုးများ နေထိုင်လျက်ရှိသော အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ကရင်အ မျိုးသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ကရင်အမျိုးသား ဥပဒေပြုလွှတ် တော်အမတ်များကို တာဝန်ပေး၍ မိမိတို့နေရာဒေသ နယ်ပယ် များတွင် မည်သည့်နေ့ရက်တွင် မည်သည်ကို အခြေပြုပြီးကျင်း ပပပြုလုပ်ကြောင်းကို သေချာတိကျစွာ စုံစမ်းပြီး "ဒေါက်လု" ဌာနချုပ်သို့ ပြန်လည်အစီရင်ခံတင်ပြရန် အသီးသီး တာဝန်ပေး ဆောင်ရွက်စေခဲ့သည်။

တောင်ပေါ်ဒေသတွင် နေထိုင်သော ကရင်အမျိုးသား အချို့သည် တောင်ယာလုပ်ငန်းပြီးဆုံးလျှင် ရိုးရာအရိုးကောက် ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ကြ၏။ ၎င်းနောက်တွင် ဆက်လက်၍ နှစ် သစ်ကူးပွဲကို ကျင်းပကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်လူမျိုးများ တို့မှ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကဲ့သို့ပင် သင်္ကြန်ကျပြီးနောက် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ကို နှစ်သစ်ကူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လဲ ကယ်ဘာသာဝင် ကရင်တို့မှာမူ သီတင်းကျွတ်လအတွင်း စနေ နေ့ တစ်ရက်ရက်တွင်လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် ကရင်များက ကမ္ဘာ့နှစ်ဆန်း ၁ ရက်ဖြစ်သော ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ် အသင်းဝင်ကရင် များနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံရှိ အချို့သော ကရင်များသည် နှစ်သစ် ကူးနေ့ကို တပို့တွဲလဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ

နိုင်ငံ မြေပြန့်ဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်များနှင့် ယိုး ဒယားနိုင်ငံဘက်မှ နေထိုင်သော ကရင်အချို့တို့သည်လည်း ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ အသီးသီး နှစ်သစ် ကူးပွဲတော်ကို ကျင်းပကြပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် သမိုင်းဝင်နေ့တစ်နေ့ ရရှိရန် ကရင် နှစ် သစ်ကူးနေ့အဖြစ် တင်သွင်းရာ၌ ပထမဦးစွာ အောက်လွတ် တော်မှ စတင်တင်သွင်းရမည်ဖြစ်၍ ကရင်အမတ် ၁၅ ဦး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သော စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း သည် နေ့ရက် သတ်မှတ်ရေးအတွက် တာဝန်ယူရ၏။ ထိုအခါ စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုး မင်း သည် တောင်ငူမြို့ရှိ ကရင်သက်ကြီးဝါရင့်သူအချို့ကို ခေါ် ယူဆွေးနွေးခဲ့ပြီး သရာမိုးလို အားဆက်လက်တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့ ကြသည်။ သရာမိုးလို သည် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ ခုနှစ် သက္က ရာဇ်သည် နှစ်ပေါင်းမည်မျှရှိကြောင်းနှင့် ကရင်အမျိုးသား တို့၏ နှစ်သစ်ကူးနေ့သည် မည်သည့်နေ့၊ လတွင် ဖြစ်ကြောင်းဟူ သော အချက် ၂ ချက်အပေါ် မူတည်၍ ရှာဖွေယူတေသန လုပ်ခဲ့ ပြီးနောက် ပြန်လည်တင်ပြခဲ့သည်။

အရှေ့တိုင်းသမိုင်းသုတေသီကြီးနှစ်ဦးဖြစ်သော (G. H.Luce) နှင့် (G.E.Harvey) တို့၏ မှတ်တမ်းပြုချက် များအရလည်းကောင်း၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားရေးသား သော မြန်မာရာဇဝင်အရ လည်းကောင်း၊ ကရင်လူမျိုးများ မြန် မာနိုင်ငံသို့ ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်မှာ ဘီစီ ၇၃၉ ခု နှစ်ကဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သရာမိုးလိုက ကရင်သက္ကရာဇ်ကို ကရင်လူမျိုးတို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက် လာခဲ့ကြသည့် ထိုခုနှစ်မှအစပြု၍ ရေတွက်ရန် အဆိုပြုခဲ့၏။ ယင်းအဆိုပြုချက်ကို အေဒီ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ က ရင်လူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည့် ဘီစီ ၇၃၉ ခုနှစ်မှစ၍ ရေတွက်သော် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ခြောက်ရာ ကျော်ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ တောင်ငူမြို့ရှိ သက်ကြီးဝါးကြီးသူများ၏ သဘောတူညီ သတ်မှတ်လိုက်သည့် နေ့ရက် (သလေလဆန်း ၁ ရက်) ကို ဥပဒေပြုအောက်လွတ်တော်တွင် တင်သွင်း သည့် အဆို (Bill) ကို စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း လက်မှတ်ရေးထိုးကာ အောက်လွတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် တင်သွင်းခဲ့၏။ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ဥပဒေပြု အောက်လွတ်တော် အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းတင်ချက်အရ (Presented) ဟူ၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အထက်လွတ်တော်မှ ဆရာ စံဘော်က ဆက်လက်ဦးဆောင်၍ ဝန်ကြီး စောဖေသာနှင့်ညှိ နှိုင်းပြီး ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရအဖွဲ့သို့တင်ပြ၍ အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်အရ (Cabinet Executive Power) ဖြင့် ဘုရင်ခံထံသို့ တင်ပြနိုင်ခဲ့ရာ ဘုရင်ခံ၏ သဘောတူညီချက် ကြောင့် အစိုးရရုံးများနှင့် လွှဲပြောင်းနိုင်သည့် စာချုပ်စာတမ်း အက်ဥပဒေ (Negotiable Instrument Act) အစိုးရအသိ